Directorate of Distance Education
University of North Bengal

PG-II (DE)/2005

२००५

नेपाली

छैटौं पत्र

(साहित्य-तत्त्व, साहित्य-सिद्धान्त र समालोचना पद्धति)

प्रथमार्द्ध

[साहित्य तत्त्व र पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त]

समय : दुई घण्टा पूर्णाङ्क : ४२

१। अलङ्कार र अलङ्कार्य विषयबारे विवेचना गर्दै अलङ्कारको मनोवैज्ञानिक पक्षमाथि प्रकाश पार्नुहोस्। १६

अथवा

गुण र रीति माझको सम्बन्ध प्रस्ट पारेर रीतिलाई काव्यको आत्मा मान्ने पक्षका मत र तर्कहरू सोदाहरण प्रस्तुत गर्नुहोस्।

२। ध्वनि र रसको सम्बन्धमाथि प्रकाश पार्दै अभिधामूल ध्वनिबारे सविस्तार चर्चा गर्नुहोस्। १६

अथवा

काव्यमा औचित्यको स्थान र महत्त्वमाथि प्रकाश पार्दै औचित्यका प्रमुख भेदहरूको निरूपण गर्नुहोस्।

P.T.O.

३। कुनै **दुईवटा** विषयमा समीक्षात्मक टिप्पणी लेख्नुहोस् :

५×२=१०

(क) स्फोट र शब्दशक्ति।

(ख) काव्यभाषा।

(ग) साधारणीकरण।

(घ) छन्द र लयको सम्बन्ध।

२००५

नेपाली

सातौं पत्र

(नेपाली गद्य साहित्य)

प्रथमार्द्ध

[नेपाली निबन्ध]

समय : दुई घण्टा पूर्णाङ्क : ४२

१। शङ्कर लामिछानेले 'एब्स्ट्रयाक्ट चिन्तन प्याज'-मा सङ्कलित निबन्धहरूलाई 'यी मेरा कालारात्रिका उज्ञवल तारिका हुन्' भनेर किन भनेका हुन् ? विवेचनात्मक उत्तर लेख्नुहोस्। १६

अथवा

आत्मकथात्मक शैलीको परिचय दिँदै 'महेन्द्रमल्ली' निबन्धमा निहित विषयवस्तुको सारगर्भित चर्चा गर्नुहोस्।

२। भाव र कलापक्षका दृष्टिले लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका निबन्धहरूको समीक्षा गर्नुहोस्। १६

अथवा

निबन्धको अर्थ र परिभाषा प्रस्तुत गर्दै अभिव्यक्ति, विषयवस्तु र भाषा-सौन्दर्यको आधारमा 'दिव्योपदेश'-को विश्लेषण गर्नुहोस्।

P.T.O.

३। कुनै **दुईवटा** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस्। ५×२=१०

(क) 'जय भुँडी' निबन्धमा प्रस्तुत व्यङ्ग्य।

(ख) 'तारापुञ्ज : अन्धाको ब्रेल' निबन्धमा प्रतीकात्मकता।

(ग) 'बुढ्याइँ'-को विषयौचित्य।

(घ) 'तसबीर' निबन्धको मूलभाव।

२००५

नेपाली

सातौं पत्र

(नेपाली गद्य-साहित्य)

द्वितीयार्द्ध

[नेपाली समालोचना]

समय : दुई घण्टा पूर्णाङ्क : ४२

१। यदुनाथ खनालको समालोचनात्मक प्रवृत्तिहरूको चर्चा गर्दै उनको 'साहित्यिक चर्चा' पुस्तकको विवेचनात्मक मूल्याङ्कन गर्नुहोस्। १६

अथवा

सैद्धान्तिक समालोचना र व्यावहारिक समालोचनाको स्वरूप विवेचन गर्दै रामकृष्ण शर्माको समालोचकीय दृष्टि स्पष्ट पार्नुहोस्।

२। प्रगतिशील समालोचकका रूपमा गणेशलाल सुब्बाको परिचय दिँदै उनको 'मुना-मदन : एक यथार्थवादी समालोचना'-को विवेचना गर्नुहोस्। १६

अथवा

P.T.O.

भारतीय नेपाली समालोचना साहित्यको स्थिति र भारतीय नेपाली समालोचकहरूको दृष्टिको समीक्षा एवं मूल्याङ्कन गर्नुहोस्।

३। टिप्पणी लेख्नुहोस् (कुनै **दुईको**) : ५×२=१०

(क) समालोचक गुमानसिंह चामलिङ।

(ख) ईश्वर बरालको समालोचनात्मक प्रवृत्ति।

(ग) समालोचनाको अर्थ, परिभाषा र स्वरूप।

(घ) समालोचक इन्द्रबहादुर राई।

२००५

नेपाली

आठौं पत्र

(तुलनात्मक भारतीय साहित्य र विश्वसाहित्यको सर्वेक्षण)

प्रथमार्द्ध

[तुलनात्मक भारतीय साहित्य]

समय : दुई घण्टा | पूर्णाङ्क : ४२

१। सामान्य साहित्य, राष्ट्रिय साहित्य र विश्वसाहित्यको स्वरूपगत परिचय र महत्त्व दर्शाउनुहोस्। १६

अथवा

तुलनात्मक साहित्यको स्वरूप निर्धारण गर्ने कार्यमा पाश्चात्य विद्वान्हरूको प्रयासको सविस्तार चर्चा गर्नुहोस्।

२। हिन्दीका भारतेन्दु र नेपालीका मोतीरामका साहित्यिक योगदानको तुलनात्मक अध्ययन गर्नुहोस्। १६

अथवा

हिन्दी र नेपालीका राम-भक्तिकाव्यको तुलनात्मक अध्ययन प्रस्तुत गर्नुहोस्।

P.T.O.

28 / 42 - 200

३। कुनै **दुईवटा** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस् : ५×२=१०

(क) शिवकुमार राई र प्रेमचन्दको कथाकारिता।

(ख) भारतीय साहित्यमा उपन्यासको उदय।

(ग) तुलनात्मक साहित्यको स्वरूप।

(घ) तुलनात्मक साहित्यको प्रयोजन।

२००५

नेपाली

आठौं पत्र

(तुलनात्मक भारतीय साहित्य र विश्वसाहित्यको सर्वेक्षण)

द्वितीयार्द्ध

[विश्वसाहित्यको सर्वेक्षण]

समय : दुई घण्टा पूर्णाङ्क : ४२

१। वर्डस्वर्थ र शेलीलाई रोमान्टिक कविका रूपमा चिनाउनुहोस्। १६

अथवा

रसियाली उपन्यास साहित्यमा टल्सटय र दस्तोएभ्स्कीका योगदानको मूल्याङ्कन गर्नुहोस्।

२। विश्व नाट्य-साहित्यमा जर्मनेली नाटककार बर्टोल्ट ब्रेख्टका योगदानमाथि प्रकाश पार्नुहोस्। १६

अथवा

जापानेली साहित्यकार बासो र कावाबाताको साहित्यिक प्रसिद्धिबारे चर्चा गर्नुहोस्।

P.T.O.

३। कुनै **दुईवटा** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस् : ५×२=१०

(क) महाकाव्यकार होमर।

(ख) बाल्जाकको साहित्यिक व्यक्तित्व।

(ग) 'वेटिङ फर गोदो।

(घ) कवि अमीर खुसरो।

२००५

नेपाली

विशेष अध्ययन पत्र

(यस अन्तर्गत पत्र नवौं र तेह्रौं गरी **दुईवटा** वैकल्पिक पत्र छन्। परीक्षार्थीहरूले यीमध्ये कुनै **एउटा** पत्रका प्रश्नहरूको मात्र उत्तर लेख्नुपर्नेछ।)

समय : दुई घण्टा | पूर्णाङ्क : ४२

नवौं पत्र

(महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्य-कृतिहरू)

प्रथमार्द्ध

[महाकवि देवकोटाका महाकाव्य]

१। महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्य-प्रवृत्तिहरूको सम्यग् चर्चा गरेर ''प्रमिथस'' महाकाव्यमा पाइने क्रान्तिकारि स्वरको सोदाहरण विवेचना गर्नुहोस्। १६

अथवा

रोमाण्टिक धाराका प्रवृत्तिहरूको परिचय दिएर ''शाकुन्तल'' महाकाव्यमा पाइने रोमाण्टिक प्रवृत्तिहरूको सोदाहरण विवेचना गर्नुहोस्।

P.T.O.

२। 'पृथ्वीराज चौहान' महाकाव्यमा ''युगव्यञ्जक देशभक्ति र स्वातन्त्र्यचेतका साथै आत्मबलिदानी सांस्कृतिक-राजनैतिक पुनर्जागरणचेत तीव्र रूपमा सुसाएको छ'' – विवेचना गर्नुहोस्। १६

अथवा

''महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा र नेपाली महाकाव्य'' शीर्षक दिएर एउटा समीक्षात्मक लेख लेख्नुहोस्।

३। कुनै **दुई** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस् : ५+५=१०

(क) ''वन-कुसुम'' महाकाव्यको नामकरण।

(ख) ''सुलोचना'' महाकाव्यको नायक।

(ग) ''महाराणा प्रताप''-का सालुम्ब्रा सरदार।

(घ) महाकवि देवकोटाको काव्यशैली।

तेह्रौं पत्र

(लोक-साहित्य शास्त्र र नेपाली लोक-साहित्य एवं संस्कृति)

प्रथमार्द्ध

[लोक-साहित्य शास्त्र]

१। लोक-कथा वर्गीकरणका प्रमुख आधार र पद्धतिहरू चिनाउँदै भ्लादिमिर प्रप प्रणीत पद्धतिको विशेष चर्चा गर्नुहोस्। १६

अथवा

"मानव जीवनको पारम्परिकता ठम्याउन लोक-साहित्य जस्तो सहज र विश्वसनीय अर्को पद्धति हुँदैन।" – यस कथनका आधारमा लोक-साहित्यलाई लोकजीवनको प्रतिबिम्बका रूपमा चिनाउनुहोस्।

२। 'लोक' र 'लोकेतर' सम्बन्धी अवधारणा स्पष्ट पारी साहित्यको लिखित परम्परामा लोकसाहित्यको भूमिका स्पष्ट्याउनुहोस्। १६

अथवा

'लोक साहित्य अध्ययनको अर्थतत्त्ववादी सिद्धान्त' भन्नाले के बुझिन्छ ? यस पद्धतिका सामर्थ्य र सीमाहरू केलाउनुहोस्।

P.T.O.

३। कुनै **दुई** विषय लिई सारगर्भित टिप्पणी लेख्नुहोस्।

५+५=१०

(क) कथानक रूढिको विश्लेषण।

(ख) लोककला र लोक-साहित्य।

(ग) लोकसाहित्य अध्ययनको प्रयोजन र महत्त्व।

(घ) लोक-नाटक।

२००५

नेपाली

विशेष अध्ययन पत्र

(यस अन्तर्गत नवौं र तेह्रौं गरी **दुईवटा** वैकल्पिक पत्र छन्। यी दुई पत्रमध्ये परीक्षार्थीले कुनै **एउटा** पत्रका प्रश्नहरूको मात्र उत्तर लेख्नुपर्नेछ।)

समय : दुई घण्टा पूर्णाङ्क : ४२

नवौं पत्र

(महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्यकृतिहरू)

द्वितीयार्द्ध

[महाकवि देवकोटाका खण्डकाव्य र फुटकर कविताहरू]

१। ''मुनामदन''-मा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा ईश्वरमा विश्वास राख्छन् तर उनी पुरातनपन्थी र अन्धविश्वासी छैनन्'' – यथोचित उदाहरणहरू दिँदै यस कथनको सत्यासत्य दर्शाउनुहोस्। १६

अथवा

आयाम एवम् संरचना स्वरूप, भाव विधान तथा भाषा-शैली र छन्द-लय विधानका दृष्टिले ''सृजामाता'' खण्डकाव्यको विवेचना गरेर यसको नामकरणको औचित्यमा प्रकाश पार्नुहोस्।

P.T.O.

२। प्रकृतिप्रेम, सौन्दर्यप्रेम र प्राकृतिक जीवन परिपाटिको महिमागानका दृष्टिले ''भिखारी'' कविता सङ्ग्रहका कविताहरूको विवेचनात्मक अध्ययन प्रस्तुत गर्नुहोस्। १६

अथवा

कल्पनाको उचाइ, तीव्र सौन्दर्यचेत र प्रकृतिप्रेमका दृष्टिले ''सन्ध्या'' र ''इन्द्रेनी'' कविताको मूल्याङ्कन गर्नुहोस्।

३। कुनै **दुई** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस् : ५+५=१०

(क) ''दोर्जीलिङको बाघचूलीमा'' कविता।

(ख) ''म्हेन्दु''-मा प्रदर्शित प्रेमको स्वरूप।

(ग) महाकवि देवकोटाको अन्तिम कविता।

(घ) ''लूनी'' खण्डकाव्यको चाङना।

तेह्रौं पत्र

(लोक साहित्यशास्त्र र नेपाली लोक साहित्य एवं संस्कृति)

द्वितीयार्द्ध

[नेपाली लोक साहित्य र लोक संस्कृति]

१। नेपाली लोक-परम्पराका पृष्ठभूमिका रूपमा खस र किरात जातिका लोक-सांस्कृतिक परम्परा चिनाउनुहोस्। १६

अथवा

नेपाली लोक-काव्यका विविध स्वरूप र प्रवृत्तिको परिचय दिनुहोस्।

२। लोक साहित्य अध्ययनको सन्दर्भवादी पद्धतिका आधारमा 'मालसिरी' र 'सँगिनी' को परिचय दिनुहोस्। १६

अथवा

नेपाली उखान-टुक्काहरूमा प्रतिबिम्बित समाज र संस्कृतिबारे एउटा गहकिलो लेख लेख्नुहोस्।

३। कुनै **दुई** विषयमा टिप्पणी लेख्नुहोस् : ५+५

(क) सोरठी र मारूनी।

(ख) देउसी र भैलो।

(ग) डम्फू र सेलो।

(घ) 'कोकोम्हन्दो' र 'कोइरालाको फूल' को मिथक।

२००५

नेपाली

पन्ध्रौं पत्र

(साहित्यिक निबन्ध)

समय : तीन घण्टा पूर्णाङ्क : ८४

१। कुनै **दुईवटा** विषयमा निबन्ध लेख्नुहोस् : ४२×२

(क) तुलनात्मक भारतीय साहित्य।

(ख) नेपाली भाषाको मानस्तरीकरण र आधुनिकीकरण।

(ग) नेपाली लोकजीवन र संस्कृति।

(घ) साधारणीकरण।